

MİLLÎ KÜLTÜR VE FOLKLORUN TÜRKÇE DERS KİTAPLARI ARACILIĞIYLA AKTARIMI

*Alpaslan OKUR**

Öz

Folklor geniş bir işlev alanına sahiptir. Bu işlev alanlarından biri de folklor ürünlerinin dil öğretiminde karşımıza çıkan ilk edebi ürünler olmasıdır. Folklor ürünleri, çok fazla işlevlere sahip olmasından dolayı, dil öğretiminde hem araç hem de amaç olarak kullanılabilir. Folklor ürünleri, çocuk dili öğrenene kadar araç olarak kullanılırken dili öğrenmiş birey için de hem araç hem de amaç olarak kullanılabilir. Çünkü dil öğretimi farklı yöntemlerle gerçekleştirildiği gibi, birey dili öğrenirken dil ile birlikte başka şeyler de öğrenebilir. Normal bir metinle sadece dil öğretimi gerçekleştirilebilir ama folklor ürünü bir metinle o dili konuşan millete ait pek çok folklor unsurları da aktarılır. Örneğin, folklor ürünlerinin işlevleri arasında kültür aktarımı, hoşça vakit geçirtmek, değerler ve ahlak eğitimi vermek vardır. Birey dil öğrenirken bunları da edinebilir. Bu aktarım ana dili öğretiminde olduğu gibi yabancı dil öğretiminde de gerçekleşir.

Folklor ürünleri sözlü olarak günümüze kadar gelebilmiş ve dil öğretiminde kullanılmış fakat yazıya aktarılması ile dil öğretiminde daha etkin kullanılabilir hale gelmiştir. Çünkü folklor ürünlerinin metin olarak bu işlevlerini de devam ettirebilmesi için ders kitaplarında bulunması gerekir. Folklor ve kültürün bu işlevlerini gerçekleştirebileceği araç da Türkçe dersi ve kitaplarıdır. Bu çalışmada farklı illerde farklı ders kitapları olarak öğrencilerin karşısına çıkan Türkçe ders kitaplarındaki folklor ve kültür içerikli metinler, işlevleri bakımından bir dil öğretim aracı olarak incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Folklor, Kültür, Eğitim, Türkçe, Ders Kitabı, Metin.

* Yrd. Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü, aokur@sakarya.edu.tr

TRANSFER OF NATIONAL CULTURE AND FOLKLORE THROUGH TURKISH TEXTBOOK

Abstract

Folklore has a broad functional area. This function is also one of the first literary folklore products is encountered in language teaching. Folklore products, due to having too many functions, language teaching can be used as both vehicle and purpose. While folklore products, until children have learned the language, used as tool, they can be used as both vehicle and purpose to people have learned the language. Because language learning occurs in different ways, such as individuals with language learning languages learn other things. Only language teaching can be done with a normal text; but many of folklore products that belong to people who speak the language is transferred with with folk-arts text. There are products of folk culture, transfer of functions, regale, etc to give the values and moral education etc. Learning the language, the individual can obtain them. This transfer takes place in foreign language teaching as well as the teaching mother tongue.

Folklore products can survive till now, and used in language teaching but they have become used more effectively in language teaching with transferring writing. Because these functions, as well as text to ensure the survival of folklore products must be present in textbooks. Folklore and culture can perform these functions with the Turkish textbook as a tool. In this study, students' textbooks in different provinces across the different folklore and cultural content of the texts in Turkish textbooks, teaching a language as a tool in terms of functions are investigated.

Key Words: *Folklore, Culture, Education, Turkish, Textbook, Text.*

1. GİRİŞ

İnsan doğduğu andan itibaren bir eğitim dünyasının içindedir. İnsan, çocukluğunda aile bireylerinden başlayarak yakın çevresinin yaşamını, hareket ve davranışlarını gözlemleyerek ve taklit ederek öğrenir. Çocuğun ilk öğrenmeleri aile içindeki geleneksel ve formal eğitime dayalı öğrenmelerdir. Aile içinde model olunarak ve/veya

kurallar konularak çocuğa çeşitli eğitimler kazandırılır. Çocuk büyüdükçe çevre de genişleyeceği için öğrenme alanı da genişleyecektir. Formal eğitime (örgün eğitim) kadar olan süreçte eğitim süreci, aile ve yakın çevre tarafından folklor kökenli öğretilerle devam eder. Yazılı kültür ve eğitimde kurumsallaşma daha sonra başladığı için sözlü kültür ürünü olan folklorik ürünler ve ritüeller, değerlerin halk arasında ve kuşaklar arası aktarımında başrol oynamıştır.

Formal eğitime başlayan çocuk, aslında eğitimle daha önce folklor aracılığıyla tanışmış durumdadır. Çocuğun bu gelişim sürecini de folklor, değişik biçimleriyle değişik alanlarda temel oluşturur. Bunlardan biri de, çocuğun ilk ihtiyaç duyacağı alan olan dildir. Dilin canlılığını, kelimelerin anlam zenginliğini ve farklılıklarını halk bilimi öğelerinin meydana getirdiğini belirten Gözaydın (1998), bu öğelerin de sağlam bir metin olarak okuyucun karşısına çıkması gerektiğini vurgulamıştır.

Sağlam bir metin olarak birinci elden okuyucunun karşısına çıkan bir folklor ürünü Bascom'a (2007) göre şu dört temel işlevden birine sahiptir:

1. Eğlendirmek ve hoşça vakit geçirtmek
2. Değerleri, inanışları ve sosyal kurumları kutsamak
3. Eğitmek, mevcut kültürü yeni kuşaklara aktarmak
4. Baskılardan ve bunalımlardan kurtulmak için bir kaçış mekanizması.

Özellikle ilk üç işlev bir folklor ürününü dil öğretiminde bir araç ve bir amaç olarak kullanılmasını sağlar.

Bu araştırmada, doğrudan folklor ürünü olan metinlerden (masal, fabl, efsane, destan gibi) öte, içeriğinde folklorik unsurlara değinerek bireyin eğitim sürecini ve dil öğretimini tamamlayan metinler incelemeye alınmıştır. Bu yüzden, incelenen metinlerde Bascom'un dört temel işlevinden özellikle ikinci ve üçüncüsündeki konular değerlendirilmiştir.

1.1. Örgün Eğitim Döneminde Kültür Ve Folklor

Yeni yasalaşan 12 yıllık zorunlu eğitimle birlikte 66. aydan itibaren örgün eğitime başlayacak çocuk, aile içi ve yakın çevreden aldığı folklor ve kültüre dayalı temel eğitimine bundan sonra örgün eğitim kurumlarındaki öğretim programlarıyla devam eder.

Kültür kelimesi etimolojik olarak incelendiğinde *colere* (Latince) kökünden gelerek *culture* aracılığıyla “işlemek, ekin ekmek” anlamı kazanmış ve genişleyerek “toplumların birikimli uygarlığı” (Güvenç, 1974: 95), “sosyal bir grubun yaşam şekli” (Adler, 1991) hâlini almıştır. Gökalp (2006) de medeniyetten ayırarak kültüre “hars” olarak bakmış ve toplumun bütün yönünü kapsadığını belirtmiştir. Gözlemlenebilen medeniyetten farklı olarak kültüre bireye aidiyetlik hissi veren din, dil, ahlak, edebiyat, folklor, güzel sanatlar, felsefe gibi duygular, algılar, değerler ve kanaatler gibi soyut olgular topluluğu olarak bakmıştır.

Folk-lore kelimelerine dayanan folklor, “insanların bilgisi” ya da en yaygın anlamıyla “sözel olarak aktarılan edebiyat” olsa da daha geniş anlamıyla görenek ve törelerin ötesinde insan eliyle, alet ve edevat kullanılarak üretilmiş geleneksel eser örnekleriyle birlikte ekonomik davranışlara kadar uzanır. Sanat, zanaat, gelenekler, halk hekimliği, halk giyimi, halk şarkısı... hepsi folklorun içine girer (Owen, 2005). Ziya Gökalp tarafından “halkiyat” olarak Türkçeye aktarılan bu terim “folklor” karşısında “halkbilim” olarak tutunmaya çalışmaktadır.

Her iki kavramda da doğrudan veya dolaylı bir eğitime dayalı sonraki nesillere aktarım vardır. Kültür ve folklor kesin sınırlarla ayrılamasa da müzik, oyun ve sanata dayalı gösterimler daha çok folklor ürünlerine girmektedir.

Ramnarine (aktaran Gürçayır, 2007), folklor çalışmalarının bir millî kimliğin gelişmesinde nasıl yardımcı olduğunu, Fin millî kimliği tezi ve onun komşularıyla ilişkisi

üzerine yoğunlaştığını yaptığı çalışmada göstermiştir. Finlandiya’da millî kültürün ve harekâtın gelişimi Fin folklor ve müziğinin araştırılmasıyla hız kazanmıştır. Finlandiya’daki bu akım tüm Avrupa’yı etkileyerek millî kültür araştırmaları tüm Avrupa’da folklorik araştırmalarla hız kazanmıştır.

“Günümüzün kitle iletişim araçları yoluyla yerel imgeler ve simgeler, kolaylıkla küresele taşınabilmekte ve küreselleşen bu imgeler etrafında önemli kültür sanayileri oluşabilmektedir.” diyen Oğuz (2007: 7) bugün Batı kökenli olup küreselleşme özelliğine sahip pek çok değerın orijinalinde birer yerel ürün olduğuna dikkat çekmiştir.

1.2. Eğitim ve Milli Kültür / Folklor

Tanımlardan da görüldüğü gibi, kültür anlam genişlemesine uğrayarak bir tarımcılık terimi olmaktan çıkmış, insana ait her şeyi kapsamıştır. Bunlardan biri de belki de en başta geleni eğitimidir. Owen (2005: 138), kültürün “doğal büyüme eğilimi” olmaktan çıkarak başta insanın eğitim süreci olduğunu ve daha sonra eğitimin içindeki her şeyin kültür anlamını kazandığını belirtmiştir.

Dil gibi kültürün de temel işlevlerinden biri iletişimdir. Çünkü kültür, *tarihî* ve *süreklidir*. Bu da *dil* ve *töre* ile olur. Dil ve töre ile nesilden nesile aktarılan kültür iletişim işlevini de yerine getirmiş olur (Yıldırım, 2000). Bascom (2007) folklorun tıpkı kültürde olduğu gibi “Eğitim, yani kültürü gelecek kuşaklara taşıma”yı “folklorun dört işlevi”nden biri olarak görerek folklorun iletişim boyutuna dikkat çekmiştir. Burada iletişim boyutu, eğitim temellidir. Çünkü folklor, okuma yazması olmayanlara da bu görevi yerine getiriyordu. Şüphesiz ki okul çağına gelmemiş bir çocuğun folklor ürünleriyle (ninni, masal, efsane, atasözü...) aldığı eğitim, folklorun geçmişte de günümüzde de “eğitim” işlevini devam ettirdiğini göstermektedir.

Eğitim ve kültürün birlikte yoğrulduğu yer elbette eğitim kurumlarıdır. “Bana mektepleri verin, size komünizmi ebediyen garanti edeyim.” diyen Stalin; Kurtuluş Savaşı mücadelesi sırasında yapılan 1. Maarif Kongresi’nde yaptığı konuşmasında kalkınmamız için eğitim programımızın ve ders kitaplarımızın millî kültürden, millî tarihten, millî karakterden kopuk olmaması gerektiğini (T.C. Maarif Vekaleti, 1946) vurgulayan Atatürk, eğitim kurumlarında ve oğretim programlarında eğitimde kültürün önemine değinmiştir. Ayverdi’nin (2006) dediği gibi, bize ait bir eğitim felsefemizin ilaveten yabancı menşei kültür politikalarını terk ederek millî ruhtan yardım almak zorundayız. Düşmanın ele geçirmeye çalışacağı ilk yerler; din, dil, tarih, sanat ve kültür sahasıdır.

Millî Eğitim’in temel amaçları arasında olan “*ğrencilerin, millî ve evrensel kültür değerlerini tanımalarını, benimsemelerini, geliştirmelerini bu değerlere saygı duymalarını sağlamaları... millî kültürümüzü benimsemeleri ve yaymaları*” (MEB, 2003) Türkçe başta olmak üzere özellikle sosyal/sözel içerikli derslerin özel amaçlarında yer almaktadır.

Türkçe ğretimi Programı’ndaki (MEB, 2006: 4) Türkçe ğretimi’nin temel amaçlarına ve yurt dışında yaşayan Türk oğrencilere yönelik hazırlanan programa (MEB 2009: 10) bakıldığında; kültür ögelerinin aslında birer dil ögeleri olduğu, kültür ve folklor unsurlarının en etkili Şekilde Türkçe dersinde kazandırılabilceği vurgulanmaktadır.

1.3. Ders Kitapları ve Milli Kültür / Folklor

Kültür ve folklorun sonraki kuşaklara aktarılması o milletin devamını gerçekleştirir. Kültür ve folklorun aktarılmasında temel araçlar eğitim ve dildir; bunların da kullandıkları araçlar ders kitaplarıdır. Dolayısıyla millî kültürümüzün ve folklorun gelecek nesillere aktarımında en büyük görev Türkçe dersi ve kitaplarına düşmektedir.

Türkçe ders kitaplarının görevi; öğrencileri Türk toplumunun maddî ve manevî kültürel değerleriyle kaynaştırmak, bütünleştirmek; ulusal kültürü ve evrensel kültürü zenginleştirmek, ulusal kimlik ve kültürel değerlerini yitirmeksizin farklı kültür ve coğrafyalara uyum sağlayabilecek yetenekli nesiller yetiştirmektir (Coşkun, 1996: 59-62).

Türkiye, Batı ve Doğu kültürünü bir arada barındıran geniş bir kültür coğrafyasına sahiptir. Bu aşamada eğitim yönünden en büyük zorluk zengin Türk kültürünün ve evrensel değerlerin ders kitaplarına *yansıma şekli, derecesi ve ağırlığıdır*. Bunu da ders kitabı yazarlarının tercihleri belirlemektedir (Küçük, 2011: 254).

6-8. sınıflara bir saatlik seçmeli *Halk Kültürü* dersi de bu göreve üstlenmiş; öğrencilere kendi kültürünü ve farklı kültürel örüntüleri çok yönlü ve hoşgörülü bir yaklaşımla tanımayı kazandırmayı hedeflemiştir. Kutlu'ya göre (2009), bu ders somut olmayan kültürel mirasın korunması ve gelecek kuşaklara aktarılmasında etkin ve önemli bir araç olmuştur. Fakat Yılmaz (2012), uygulamada halk kültürü dersinin beraberinde on dersin daha seçmeli olmasıyla öğrencilerin bu dersi hiç okumadan mezun olma durumuna değinmiştir.

2. YÖNTEM

Bu araştırmada *doküman analizi* yöntemi kullanılmıştır. Bu araştırmada Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı onayından geçmiş, Tebliğler Dergisi'nin (TD) çeşitli sayılarında duyurulmuş ve geçerlilik süresi bitmemiş ilköğretim II. kademe Türkçe ders kitapları taranmıştır.

2.1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın yapıldığı yılda (2011) süresi bitmemiş ders kitaplarının belirlenmesi için TD'nin son beş yıldaki sayıları taranarak 2587, 2596, 2606 ve 2640 sayılarında duyurulan 51 Türkçe ders kitabı bu çalışmanın evrenini oluşturmaktadır. Evren içinde

yaygın olarak Türkiye'nin değişik illerinde okutulmakta olan ve kolay ulaşılabilen 17 Türkçe ders kitabı örnekleme teşkil etmektedir. Evrenin örnekleme oranı %33'tür.

2.2. Sınırlılıklar

Araştırma aşağıda sıralanan (numaralı bir şekilde) 17 Türkçe ders kitabı ve bu kitaplarda 526 metin incelenerek öğrenci çalışma kitabı ve öğretmen kılavuz kitabındaki uygulama ve etkinlikler de dikkate alınarak doğrudan kültür ve folklor içerikli olan 156 metin (bkz. Tablo 1 ve 2) ile sınırlıdır:

MEB Yayınları (6, 7 ve 8. Sınıflar/6.1, 7.1, 8.1), Koza Yayınları (6, 7 ve 8. Sınıf/6.2, 7.2, 8.2), Pasifik Yayınları (6, 7 ve 8. Sınıf/6.3, 7.3, 8.3), Özgün Yayınları (7 ve 8. Sınıf/7.4, 8.4), Doku Yayınları (6. Sınıf/6.4), Evren Yayınları (6. Sınıf/6.5), Tuna Yayınları (6. Sınıf/6.6), Harf Yayınları (7. Sınıf/7.5), Erdem Yayınları (8. Sınıf/8.5), TAV Yayınları (8. Sınıf/8.6)

3. BULGULAR VE YORUMLAR

Türkçe ders kitapları, tematik yöntemle hazırlanmıştır. *Atatürk* teması bütün sınıflarda zorunlu iken, 6. sınıflarda *sevgi*, 7. sınıflarda *millî kültür*, 8. sınıfta da *toplum hayatı* teması zorunludur. Bunun yanında *okuma kültürü*, *alışkanlıklar*, *kavramlar ve çağrışım*, *iletişim*, *uzay ve mekan*, *duygular*, *güzel sanatlar*, *bilim ve teknoloji*... gibi pek çok tema da yayınevi ve / veya yazar(lar)ın tercihine bırakılmıştır. Her kitapta toplam 6 tema ve her temada en az 4 metin olma şartı bulunmaktadır.

Geniş bir alana sahip olan folklor ve kültür, Türkçe ders kitaplarında öğrencinin karşısına her temada çıkabilir. Sadece millî kültür teması değil diğer temalar da bu konuları içeren metinlerden oluşabilir. Bu araştırmada millî kültür temasının yanı sıra diğer temalar da taranarak alt konu olarak

folklor ve kültüre ait içerikten oluşan metinler incelenmiştir (bkz. Tablo 1 ve 2).

3.1. Millî Kültür Teması ve Metinler

Araştırmamızda, zorunlu olan 7. sınıfların yanı sıra; 6. sınıf kitapları içerisinde 6.3 ve 6.6 numaralı kitaplar ile 8. sınıftaki bütün kitaplar millî kültür temasına yer vermiştir. Türkçe Programına göre millî kültür temasının altında *geleneksel sanatlarımız, Türk büyükleri, Türk müziği, zanaatlar, oyunlar, bayramlar* gibi alt temaların yanı sıra yazar(lar)ın tercihine göre başka alt temaları da işleyen metinler bulunabilir. 7. Sınıf Türkçe ders kitaplarındaki millî kültür temasına ait metinler içerik bakımından incelendiğinde en fazla metinlerin *geleneksel sanatlarımız-zanaat (17) ve Türk büyükleri (15)* alt temalarında bulunduğunu görmekteyiz.

Tablo 1. Millî Kültür Teması Metinleri

Kitap	Metin (Yazar / Kaynak)	Alt Tema / Konu			
6.3	<i>Bulutlarla Yarışan Kadın (H. Kıvanç)</i>	<i>Türk Büyükleri</i>	7.1	<i>Türk Mimarisinin Zirvesi: Mimar Sinan (Komisyon)</i>	<i>Türk Mimarisi</i>
	<i>Çanak kale Türküsü (Anonim)</i>	<i>Yurt Sevgisi</i>		<i>Kilim (Y. Ozan)</i>	<i>El Sanatları</i>
	<i>Bayrak Kardeşliği (A. B. Ercilasun)</i>	<i>Türk Dünyası</i>		<i>Kırkpınara Adını Veren Yiğit (H. L. Sarıyüce)</i>	<i>Güreş</i>
	<i>Aşkıni Kaşıkla Dile Getiren Delikanlı (A. Püsküllüoğlu)</i>	<i>El Sanatları</i>		<i>Ataların Armağanı (D. Aksan)</i>	<i>Söz Varlığımız</i>
	<i>Bayram Günleri (H. F. Ozansoy)</i>	<i>Bayramlar</i>		<i>Anadolu'nun Cirit Oyunları (M. Önder)</i>	<i>Oyun -Spor</i>
	<i>Dilin Önemi ve Özellikleri (N. S. Banarlı)</i>	<i>Türk Dili</i>		<i>Karada Yüzen Donanma (Y. Bahadıröğlu)</i>	<i>Türk Büyükleri</i>
	<i>Oyun Dünyamız (Z. Özer)</i>	<i>Oyun</i>		<i>Bozkırın Tezenesi (B. B. Tokel)</i>	<i>Türk Müziği</i>
6.6	<i>Helva Sohbeti (C. Kudret)</i>	<i>Seyirlik Oyunları</i>	<i>Kilim (Y. Ozan)</i>	<i>El Sanatları</i>	
			<i>Seyyar Tablolar (B. Bayrıl)</i>	<i>El Sanatları</i>	

7.2	<i>Aşık Veysel (C. Ozankan)</i>	<i>Türk Büyükleri</i>	7.5	<i>Evliya Çelebi (Seyahatname) (K. Efe)</i>	<i>Türk Büyükleri</i>
	<i>Kırkpınar (S. Eyüpoğlu)</i>	<i>Güreş</i>		<i>Türküler Dolusu (B. R. Eyüboğlu)</i>	<i>Türkü</i>
	<i>Hayal Perdesi (B. Arpad)</i>	<i>Seyirlik Oyunları</i>		<i>Anadolu'nun Kırk Yıllık Sanatkarları Buluştu (N. Tunç)</i>	<i>El Sanatları-Zanaatlar</i>
	<i>Saz Şairi (Ö. Yaşın)</i>	<i>Geleneksel Sanatlar</i>		<i>Bilmece Bildirmece (Anonim)</i>	<i>Seyirlik Oyun</i>
	<i>Anadolu Davulu (M. Önder)</i>	<i>Geleneksel Sanatlar</i>			
	<i>Nasrettin Hoca'nın Köyünde (M. Önder)</i>	<i>Türk Büyükleri</i>			
7.3	<i>Millî Kültürün Önemi (I. Türkyılmaz)</i>	<i>Genel</i>	8.1	<i>İhtiyar Çilingir (M. Ş. Esendal)</i>	<i>El Sanatları-Zanaatlar</i>
	<i>Çekoslovakya Türkleri (Y. Çetiner)</i>	<i>Türk Dünyası</i>		<i>Gönül Mimarlarımız Aşk Elçisi: Yunus Emre (T. S. Halman)</i>	<i>Türk Büyükleri</i>
	<i>Nazar Boncuğu (O. Ayman)</i>	<i>Geleneksel Sanatlar</i>		<i>Gönül Mimarlarımız Koca Sinan (Ş. E. Regü)</i>	<i>Türk Büyükleri</i>
	<i>Havada Bulut Yok (Anonim)</i>	<i>Yurt Sevgisi</i>		<i>Nevruz ve Birlik (S. Çokum)</i>	<i>Bayramlar</i>
7.4	<i>Yurdumuzda ve Orta Asya'da Nevruz Kutlamaları (Dznlyn: A. Bolatkale)</i>	<i>Türk Dünyası-Bayramlar</i>	8.2	<i>Nasrettin Hoca (A. Köklügiller)</i>	<i>Türk Büyükleri</i>
	<i>Türkiye'ye Sesleniş (M. Kubat)</i>	<i>Genel</i>		<i>Türküler Dolusu (B. R. Eyüboğlu)</i>	<i>Türkü</i>
	<i>Sanat ve Zanaat (B. R. Eyüboğlu)</i>	<i>Geleneksel Sanatlar</i>		<i>Köroğlu Destanı (Der: K. Z. Gencosman)</i>	<i>Destanlarımız</i>
	<i>Perdeye Yansıyan Neşeli Gölgeler (H. Azaklı)</i>	<i>Seyirlik Oyunlar</i>		<i>Atasözleri ve Deyimler (A. Nesin)</i>	<i>Söz Varlığımız</i>
7.4	<i>Kırkpınar (I. Bilgin)</i>	<i>Spor-Güreş</i>	8.3	<i>Yurdumuzu Bezeyen Mimar Koca Sinan (E. N. Gökşen)</i>	<i>Türk Büyükleri</i>
	<i>Çok Yönlü Bir İnsan: Necmeddin Okyay (M. A. Özkan)</i>	<i>Türk Büyükleri</i>		<i>Başlıyooooor... Nasrettin Hoca Festivali Başlıyooooor... (Ç. Ünlü)</i>	<i>Türk Büyükleri</i>
	<i>Oyun Özlemi (A. Rasim)</i>	<i>Oyunlar</i>		<i>Yozgat'ta Gençlerin Askere Uğurlanışı (D.Doğan)</i>	<i>Gelenekler</i>
	<i>Türk Halıları (N. Ölçer)</i>	<i>El Sanatları</i>		<i>Mis Gibi Şerbetlerimiz Kolaya Yenik Düştü (E. Tutel)</i>	<i>Gelenekler</i>

	<i>Cazgır (A. İlhan)</i>	<i>Spor</i>		<i>Kilim Dokumacılığı (Ahilik Yolu)</i>	
	<i>Keloğlan (Der: F. Arçın)</i>	<i>Halk Hikayesi</i>		<i>Nevruz Bayramı (www.kultur.gov.tr)</i>	<i>Bayramlar</i>
	<i>Miras Keçe (K.H. Koray)</i>	<i>El Sanatları</i>		<i>Türküler Dolusu (B. R. Eyüboğlu)</i>	<i>Türkü</i>
8.4	<i>Renklerin Dansı (S. Toprak)</i>	<i>El Sanatları</i>	8.6	<i>Dünyayı Güldüren Adam (H. Azaklı)</i>	<i>Türk Büyükleri</i>
	<i>Kilit (M. N. Sepetçioğlu)</i>	<i>Türk Büyükleri</i>		<i>Türküler Dolusu (B. R. Eyüboğlu)</i>	<i>Türkü</i>
	<i>Ölmeyen El Sanatımız: Halı Ve Kilim Dokumacılığı (A. Yolu)</i>	<i>El Sanatları-Zanaatlar</i>		<i>Yünden Halıya (N. Yazgan)</i>	<i>Geleneksel Sanatlar</i>
	<i>Nevruz Bayramı (www.kultur.gov.tr)</i>	<i>Bayramlar</i>		<i>Ergenekon Destanı (Hzl. M. N. Sepetçioğlu)</i>	<i>Türk Destanları</i>
	<i>Ferhat ile Şirin (S. Sakaoğlu)</i>	<i>Halk Hikayesi</i>		<i>Karagöz Televizyonda Canlanabilir (Ş. Rado)</i>	<i>Seyirlik Oyunlar</i>
	<i>Renklerin Dansı (S. Toprak)</i>	<i>El Sanatları</i>		<i>Bilmece (C. Atlı)</i>	<i>Söz Varlığımız</i>
8.5	<i>Kilit (M. N. Sepetçioğlu)</i>	<i>Türk Büyükleri</i>	<i>Matematikle Uçuran Astronot Ali Kuşçu (H. S. Zengin)</i>	<i>Türk Büyükleri</i>	
	<i>Ölmeyen El Sanatımız: Halı ve</i>	<i>El Sanatları</i>			

3.2. Diğer Temalarda Millî Kültür ve Folklor İçerikli Metinler

Millî kültür teması, 6 ve 8. sınıf Türkçe kitaplarında zorunlu tema olmadığı için bulunamayabilir. Dolayısıyla diğer temalarda da millî kültür ve folklor içerikli metinlerin bulunması kaçınılmaz oluyor. Çok geniş anlam ve alanlara sahip olan kültür ve folklorun her tema altında öğrencinin karşısına çıkması normaldir.

Tablo 2’de de görüleceği gibi hemen hemen her temanın altında kültür ve folklor içerikli metinlere rastlanılmaktadır. Temalara da bakıldığında, kültür ve folklor temasının en yoğun işlendiği tema olarak karşımıza *Atatürk* teması (30) çıkıyor. Tabii bu durumda etken olan faktör ise, Atatürk temasının her sınıfta zorunlu tema olmasıdır. Bu temadaki metinlerde Atatürk’ün Türk kültürü ve folkloruna verdiği önem

ön plana çıkmıştır. Yine 6. sınıfta zorunlu olan *sevgi* teması (23) da kültür ve folklorumuzu yoğun işleyen bir başka temadır. Metinlerden de anlaşılacağı gibi, dil sevgisi, bayrak sevgisi, vatan sevgisi, aile sevgisi gibi kutsal değerlerin erken bir sınıfta öğrenciye verilmesi kültür ve folklorun sevgiyle daha iyi yerleşeceğini göstermektedir.

Tablo 2. Diğer Temalarda Millî Kültür ve Folklor İçerikli Metinler

Kitap	Metin (Yazar/Kaynak)	Alt Tema/Konu
6.1	<i>Atatürk ve Tarihimiz (Komisyon)</i>	<i>Atatürk/Tarih Bilinci</i>
	<i>Bir Mektup (A. Yörükoğlu)</i>	<i>Sevgi/Aile Sevgisi</i>
	<i>İstanbul Liseli Küçük Hasan (İ. Bilgin)</i>	<i>Sevgi/Vatan Sevgisi</i>
	<i>Bayrak (A. N. Asya)</i>	<i>Sevgi/Bayrak Sevgisi</i>
6.2	<i>Türkiye (A. Turan)</i>	<i>Sevgi/Vatan Sevgisi</i>
	<i>Eskici (R.H. Karay)</i>	<i>Sevgi/Dil Sevgisi</i>
	<i>Türk Müziği ve Türk Folkloru (A. Kapulu)</i>	<i>Atatürk/Türk Müziği ve Folkloru</i>
6.3	<i>Onuncu Yıl Nutku (M. K. Atatürk)</i>	<i>Atatürk/Tarih Bilinci</i>
	<i>Tarihçi ve Dilci Atatürk (Y. N. Abaloğlu)</i>	<i>Atatürk/Millî Kültür</i>
	<i>Yurdum (C. Külebi)</i>	<i>Sevgi/Vatan Sevgisi</i>
	<i>Yurt Türküsüb (V. M. Kocatürk)</i>	<i>Sevgi/Vatan Sevgisi</i>
	<i>Sarı Sıcak (Y. Kemal)</i>	<i>Sevgi/Aile Sevgisi</i>
6.4	<i>Tavşan Suyu (O. Veli)</i>	<i>Toplum Hayatı/Konukseverlik</i>
	<i>Millî Tarihimiz (H. Bıyıklı-Y. Öztaş)</i>	<i>Atatürk/Tarih Bilinci</i>
	<i>Dilim Dilim Güzel Dilim (M. Sertbarut)</i>	<i>Sevgi/Dil Sevgisi</i>
	<i>Türkiye Şarkısı (S.Birsel)</i>	<i>Sevgi/Vatan Sevgisi</i>
	<i>Yurt Sevgisi (E. De Amicis)</i>	<i>Sevgi/Vatan Sevgisi</i>
6.5	<i>Atatürk ve Halk Bilimi (H. İvgin)</i>	<i>Atatürk/Türk Müziği ve Folkloru</i>
	<i>Sanat ve Halk Sanatı (B. R. Eyüpoğlu)</i>	<i>Güzel Sanatlar/Sanat ve Sanatçı</i>
	<i>Türkiye'm (T. Uyar)</i>	<i>Sevgi/Vatan Sevgisi</i>
	<i>Vatan (N. Özdemir)</i>	<i>Sevgi/Vatan Sevgisi</i>
	<i>Türk Bağımsızlığı ve Lozan Antlaşması (A. İnan)</i>	<i>Atatürk/Tarih Bilinci</i>
6.6	<i>Atatürk'ün Kültür ve Sanat Anlayışı (M. H. Yavuz)</i>	<i>Atatürk/Kültür ve Sanat</i>
	<i>Atatürk ve Tarihimiz (M. Kurt)</i>	<i>Atatürk/Tarih Bilinci</i>
	<i>Sanatkarın Eli Öpülür (V. R. Zobu)</i>	<i>Atatürk/Sanat ve Sanatçı</i>
	<i>Eskici (R. H. Karay)</i>	<i>Sevgi/Dil Sevgisi</i>
	<i>Türkiye'm (T. Uyar)</i>	<i>Sevgi/Vatan Sevgisi</i>

7.1	<i>Atatürk ve Sanat (H. Taner)</i>	<i>Atatürk/Sanat ve Sanatçı</i>
	<i>Atatürk ve Türk Tiyatrosu (L. Ay)</i>	<i>Atatürk/Sanat ve Sanatçı</i>
	<i>Türk Dili (Atatürkçülük 3. kitap)</i>	<i>Atatürk/Dil Bilinci</i>
	<i>Oya (M.Erbek)</i>	<i>İletişim/El Sanatları</i>
	<i>Komşusuzluk (A. Çolak)</i>	<i>Toplum Hayati/Komşuluk İlişkileri</i>
	<i>Mustafa Kemal'in Kağnısı (F. H. Dağlarca)</i>	<i>Toplum Hayati/Dayanışma</i>
	<i>Anadolu'da Konukseverlik (M. Önder)</i>	<i>Toplum Hayati/Konukseverlik</i>
7.2	<i>Atatürk (C. Deniz)</i>	<i>Atatürk/Dil Bilinci</i>
	<i>23 Nisan'ın Atatürk'ün Emri ile İlk Kez Çocuk Bayramı Olarak Kutlanması (M. Egemenlik Dergisi)</i>	<i>Atatürk/Millî Kültür</i>
	<i>Bir Kule Varmış (D. Kardeş Dergisi)</i>	<i>Zaman ve Mekan/Mekan</i>
	<i>İstanbul (Z. O. Saba)</i>	<i>Zaman ve Mekan/Şehir</i>
7.3	<i>Atatürk'ün Türk Diline Verdiği Önem (A. Mumcu vd.)</i>	<i>Atatürk/Dil Bilinci</i>
	<i>Atatürk'ü Altınla Satın Almak İsteyen Mareşal (K. Ali)</i>	<i>Atatürk/Millî Değerler</i>
	<i>Muhsin Ertuğrul (K. Arıburnu)</i>	<i>Atatürk/Sanat ve Sanatçı</i>
7.4	<i>Altın Perçemli Çocukla Sırma Saçlı Kız (E. C. Güney)</i>	<i>Sevgi/Aile Sevgisi</i>
	<i>Memleketimi Seviyorum (N. H. Ran)</i>	<i>Sevgi/Vatan Sevgisi</i>
	<i>Türkçenin Gücü (D. Aksan)</i>	<i>Sevgi/Dil Sevgisi</i>
	<i>Annem (N. H. Ran)</i>	<i>Sevgi/Anne Sevgisi</i>
	<i>Derslerine Çalışacaklarmış (A. F. Oğuzkan)</i>	<i>Atatürk/Tarih Bilinci</i>
	<i>Fil Hikayesi (O. V. Kanık)</i>	<i>Toplum Hayati/Yardımlaşma</i>
	<i>Önce Arkadaşım (H. İşilak)</i>	<i>Toplum Hayati/Yardımlaşma</i>
7.5	<i>Uzaklar (O. Atasoy)</i>	<i>Zaman ve Mekan/Zaman</i>
	<i>Dil Devrimi (T. Yücel)</i>	<i>Atatürk/Dil Bilinci</i>
	<i>Yüksek Ahlak (Komisyon)</i>	<i>Atatürk/Değerler</i>
	<i>Güzel Sanatlar (K. Depsen)</i>	<i>Atatürk/Türk Tiyatrosu</i>
	<i>Mor Salkımlı Ev (E. Ahmet)</i>	<i>Zaman ve Mekan/Evler</i>
	<i>İstanbul'u Dinliyorum (O. V. Kanık)</i>	<i>Zaman ve Mekan/Şehirler</i>
8.1	<i>Süleymaniye (O. Alanapa)</i>	<i>Güzel Sanatlar/Türk Mimarisi-Türk Büyükleri</i>
	<i>Kız Kalesi (S. Sakaoğlu)</i>	<i>Zaman ve Mekan/Tarihi Mekanlar</i>
	<i>Eski Ankara Evleri (P. Yetimoğlu)</i>	<i>Zaman ve Mekan/Evler</i>
	<i>Dil Devrimi (İ. Z. Eyüpoğlu)</i>	<i>Atatürk/Dil Bilinci</i>
	<i>Ergenekon Destanı (Anonim)</i>	<i>Toplum Hayati/Dayanışma</i>
	<i>Çiğdem Der Ki (M. Sertbarut)</i>	<i>Toplum Hayati/Batıl İnançlar</i>

8.2	<i>Milli Eğitim ve Milli Birlik (A. Kapulu)</i>	<i>Atatürk/Milli Eğitim</i>
	<i>Konuğa İkrâm (M. Önder)</i>	<i>Toplum Hayatı/Konukseverlik</i>
	<i>Yangın (İ. Z. Burdurlu)</i>	<i>Toplum Hayatı/Dayanışma</i>
8.3	<i>Güzellik Suyu (Der: S. Sakaoğlu)</i>	<i>Kavramlar ve Çağrışımlar/ Efsaneler</i>
	<i>Oğuz'un Gençliği (B. Ögel)</i>	<i>Kişisel Gelişim/Vatan Sevgisi</i>
	<i>Sazıma (A. V. Şatıroğlu)</i>	<i>İletişim/Türk Büyükleri</i>
	<i>Seyfi Baba (M. A. Ersoy)</i>	<i>Toplum Hayatı/Yardımlaşma</i>
8.4	<i>Eski Ankara Evleri (P. Yetimoğlu)</i>	<i>Zaman ve Mekan/Evler</i>
	<i>Anadolu Adı (S. Sakaoğlu)</i>	<i>Zaman ve Mekan/Mekan</i>
	<i>Ankara Türk Odası (H. Koyunoğlu)</i>	<i>Atatürk/Milli Değerler</i>
	<i>Türk Dil Kurumu (J. Gülizar)</i>	<i>Atatürk/Dil Bilinci</i>
	<i>Dil ve Kimlik (T. Oflazoğlu)</i>	<i>Toplum Hayatı/Dil Bilinci</i>
	<i>Anadolu'da Konukseverlik Gelenekseldir (M. Önder)</i>	<i>Toplum Hayatı/Konukseverlik</i>
8.5	<i>Anadolu'da Konukseverlik Gelenekseldir (M. Önder)</i>	<i>Toplum Hayatı/Konukseverlik</i>
	<i>Ergenekon Destanı (Haz: N.S. Banarlı)</i>	<i>Toplum Hayatı/Dayanışma</i>
	<i>Türk Dil Kurumu (J. Gülizar)</i>	<i>Atatürk/Dil Bilinci</i>
	<i>Ankara Türk Odası (H. Koyunoğlu)</i>	<i>Atatürk/Milli Değerler</i>
	<i>Anadolu Adı (S. Sakaoğlu)</i>	<i>Zaman ve Mekan/Geçmiş, Şimdi</i>
	<i>Eski Ankara Evleri (P. Yetimoğlu)</i>	<i>Zaman ve Mekan/Evler</i>
8.6	<i>Eğitimci Atatürk (S. Koçak)</i>	<i>Atatürk/Milli Eğitim</i>
	<i>Ankara Türk Odası (H. Koyunoğlu)</i>	<i>Atatürk/Milli Değerler</i>
	<i>Dil Sevgisi, Dil Bilinci (M. Başaran)</i>	<i>Sevgi/Dil Sevgisi</i>
	<i>Türkçe Katında Yaşamak (F.H. Dağlarca)</i>	<i>Sevgi/Dil Sevgisi</i>
	<i>Oğlumuz (T. Buğra)</i>	<i>Sevgi/Aile Sevgisi</i>
	<i>Ellinci Yıl Türküsü (A. İnal)</i>	<i>Sevgi/Vatan Sevgisi</i>

3.3. Somut Olmayan Kültürel Miras ve Türkçe Ders Kitapları

Türkçe, ana dili dersi olmasından dolayı her alandan kültürel ve folklorik unsurları barındıran metinlere yer vermek zorundadır. Bu bağlamda düşünüldüğünde, Türkçe ders kitapları, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) tarafından 17 Ekim 2003 tarihinde duyurulan “Somut Olmayan Kültürel Mirasın (SOKÜM) Korunması Sözleşmesi”ni de yerine getirmedeki en önemli araçtır.

Tablo 3. Türkçe Ders Kitaplarındaki Millî Kültür ve Folklor İçerikli Metinlerin Durumu

Sınıf Kitap Nu.	Yayınevi	MK Temasının Durumu	Metin Sayısı	Diğer Temalarda MK / F Metin Sayısı	Toplam MK / F Metin Sayısı	Kitaplardaki Toplam Metin Sayısı	
6	1	MEB	Yok	4	4	19	
	2	Koza		3	3	21	
	3	Pasifik	Var	6	5	11	37
	4	Doku	Yok	5	5	32	
	5	Evren		5	5	27	
	6	Tuna	Var	6	5	11	36
7	1	MEB	Var (Zorunlu Tema)	5	7	12	41
	2	Koza		6	4	10	36
	3	Pasifik		6	3	9	24
	4	Özgün		6	8	14	36
	5	Harf		4	6	10	25
8	1	MEB	Var	4	5	9	24
	2	Koza		5	3	8	35
	3	Pasifik		6	-	6	33
	4	Özgün		5	6	11	25
	5	Erdem		5	6	11	32
	6	TAV		7	6	13	41

Tablo 3'te görüleceği gibi, sadece millî kültür temasındaki metinler bu görevi yerine getirmekte yetersiz kalacaktı. Kültür ve folklor içerikli metinler diğer temalara da yayılarak adeta UNESCO'nun maddelerini yerine getirmeye çalışmaktadır.

UNESCO, "SOKÜM Sözleşmesi" ile dünyayı monoton bir kültür yapısına götüren duruma dikkat çekerek, halk kültürünün korunmasının ve gelecek kuşaklara olumlu bir miras olarak aktarılmasının taraf devletlerin sorumluluğunda olduğunu vurgulamıştır. UNESCO, "folklor" terimi yerine SOKÜM kavramını kullanarak şu 5 ana başlıkta kültür zenginliği ve çeşitliliğini korumayı amaçlamıştır (Oğuz, 2004):

1.*Sözlü anlatımlar ve sözlü gelenekler*: mitler, destanlar, masallar, hikâyeler, ninniler, türküler vb.

2-*Gösteri sanatları*: Karagöz, meddah, ortaoyunu, gibi seyirlik oyunları ve halk müziği/halk oyunları icraları vb.

3-*Toplumsal uygulamalar, ritüeller ve festivaller*: Doğum, sünnet, evlenme, askere uğurlama, ölüm; toy, bayram gibi geleneksel toplanma biçimleri ve geleneksel uygulamalar, inançlar vb.

4-*Halk bilgisi, evren ve doğa ile ilgili uygulamalar*: Halkın geleneksel kültürel yapı içinde oluşturduğu halk hekimliği/baytarlığı/meteorolojisi vb.

5-*El sanatları geleneği*: Bakırcılık, kalaycılık, demircilik, semercilik, gibi geleneksel meslekler.

Lundberg vd. (1970: 121) de kültür unsurlarını başlıca üç öğeye ayırmıştır: yazılı yazısız kurallardan oluşan normlar, hak ve ödevleri belirleyen ilkeler ve bireyin nasıl davranması gerektiğini vazedenden tüm yaptırımlar; gelenek, görenek, örf, adet, teamül gibi bireye davranış kalıpları dayatan toplumsal birikim; insanlar arasındaki etkileşim ve iletişim sonucundaki tüm ilişkiler.

Geniş bir kapsama sahip olan folklor ve kültürde, gruplamalar ne kadar fazla olursa o kadar anlamlı olur. Gerek UNESCO tarafından SOKÜM başlığıyla yapılan sınıflama gerek Lünberg vd. gibi araştırmacıların ortaya koyduğu sınıflamalar ders kitaplarında yetersiz kalabilir. Tablolardaki metinlerden de görüldüğü gibi hemen hemen her türlü kültür ve folklorik konulara yer verilmiştir. Dolayısıyla ders kitaplarındaki bu metinlerin yeniden sınıflandırılmasına gerek duyulmuştur.

Bu araştırmamızda, metinlerin içerikleri dikkate alınarak ve yukarıdaki sınıflamalar da baz alınarak “alt kültür” şeklinde bir sınıflamaya gidilmiştir. Tablo 4’te de gösterilen bu alt kültür unsurları sekiz kısımdan oluşmaktadır.

Tablo 4. Millî Kültür ve Folklor İçerikli Metinlerin Sınıflandırılması

Alt Kültür	6. Sınıf	Y.evi	7.Sınıf	Y.evi	8.Sınıf	Y.evi
Dil ve Tarih Bilinci / Sevgisi	Atatürk ve Tarihimiz	6.1	Türk Dili	7.1	Dil Devrimi	8.1
	Eskici	6.2	Atatürk	7.2	Dil ve Kimlik	8.4
	Tarihçi ve Dilci Atatürk	6.3	Millî Kültürün Önemi	7.3	Türk Dil Kurumu	8.4
	Onuncu Yıl Nutku		Atatürk'ün Türk Diline Verdiği Önem			8.5
	Dilin Önemi ve Özellikleri		Derslerine Çalışacaklarmış	7.4		Dil Sevgisi, Dil Bilinci
	Millî Tarihimiz	6.4	Türkçenin Gücü	7.4	Türkçe Katında Yaşamak	8.6
	Dilim Dilim Güzel Dilim		Dil Devrimi			7.5
	Türk Bağımsızlığı ve Lozan Antlaşması	6.5				
	Atatürk ve Tarihimiz	6.6				
	Eskici					
Coğrafya Mekan	Bayrak Kardeşliği	6.3	Bir Kule Varmış	7.2	Kız Kalesi	8.1
			İstanbul		Eski Ankara Evleri	8.1
			Türkiye’me Sesleniş	7.3		8.4
			Çekoslovakya Türkleri			8.5
			Uzaklar	7.4		
			Mor Salkımlı Ev	7.5		
			İstanbul’u Dinliyorum			
Sanat/Sanatçı (Güzel Sanatlar, El Sanatları)	Aşkını Kaşıkla Dile Getiren Delikanlı	6.3	Atatürk ve Sanat	7.1	İhtiyar Çilingir	8.1
	Sanat ve Halk Sanatı	7.5	Kilim		Miras Keçe	8.3
	Atatürk'ün Kültür ve Sanat Anlayışı	6.6	Seyyar Tablolar		Renklerin Dansı	8.4
	Sanatkarın Eli Öpülür		Oya		Ölmeyen El Sanatımız : Halı ve Kilim	8.5

					Dokumacılığı	
	Kilim		Anadolu Davulu	7.2	Ankara Türk Odası	8.4
			Muhsin Ertuğrul	7.3		8.5
			Nazar Boncuğu			8.6
			Türk Halıları	7.4	Yünden Halıya	8.6
			Sanat ve Zanaat			
			Anadolu'nun Kırk Yıllık Sanatkarları Buluştu	7.5		
		Süleymaniye				
Oyun Spor	Kırkpınara Adını Veren Yiğit	6.6	Anadolu'nun Cirit Oyunları	7.1	Cazgır	8.3
	Oyun Dünyamız		Kırkpınar	7.2		
			Oyun Özlemi	7.4		
			Kırkpınar			
Edebiyat Folklor/Müzik	Türk Müziği ve Türk Forkloru	6.2	Bozkırın Tezenesi	7.1	Ergenekon Destanı	8.1
	Atatürk ve Halk Bilimi	6.5	Atatürk ve Türk Tiyatrosu		Çiğdem Der Ki	
	Helva Sohbeti	6.6	Hayal Perdesi	7.2	Köroğlu Destanı	8.2
	Ataların Armağanı		Saz Şairi		Atasözleri ve Deyimler	
			Perdeye Yansıyan Neşeli Gölgelemler	7.4	Türküler Dolusu	
			Güzel Sanatlar	7.5	Güzellik Suyu	8.3
			Bilmece Bildirmece		Keloğlan	
			Türküler Dolusu		Ferhat ile Şirin	8.4
				Anadolu Adı		
					Türküler Dolusu	8.5
					Anadolu Adı	
					Ergenekon Destanı	
					Karagöz Televizyonda Canlanabilir	8.6
				Bilmece		

					Ergenekon Destanı	
					Türküler Dolusu	
Değerler ve Eğitim	Bir Mektup	6.1	Mustafa Kemal'in Kağnısı	7.1	Millî Eğitim ve Millî Birlik	8.2
	Bayrak	6i1	Komşusuzluk		Yangın	
	İstanbul Liseli Küçük Hasan	6.1	Anadolu'da Konukseverlik		Konuğa İkrâm	
	Türkiye	6.2	Atatürk'ü Altınla Satın Almak İsteyen Mareşal	7.3	Oğuz'un Gençliği	8.3
	Sarı Sıcak	6.3	Havada Bulut Yok		Seyfi Baba	
	Yurdum		Altın Perçemli Çocukla Sırma Saçlı Kız	7.4	Anadolu'da Konukseverlik Gelenekseldir	8.4
	Yurt Türküsü		Annem		8.6	
	Çanakkale Türküsü	Memleketimi Seviyorum	Eğitimci Atatürk			
	Türkiye Şarkısı	6.4	Fil Hikayesi	Oğlumuz		
	Yurt Sevgisi		Önce Arkadaşım	Ellinci Yıl Türküsü		
	Tavşan Suyu		Yüksek Ahlak	7.5		
	Vatan	6.5				
	Türkiye'm	6.5				
6.6						
Kişiler	Bulutlarla Yarışan Kadın	6.3	Karada Yüzen Donanma	7.1	Gönül Mimarlarımız Aşk Elçisi: Yunus Emre	8.1
	Türk Mimarisinin Zirvesi: Mimar Sinan	6.6	Aşık Veysel	7.2	Gönül Mimarlarımız Koca Sinan	
			Nasrettin Hoca'nın Köyünde			Nasrettin Hoca
			Çok Yönlü Bir İnsan: Necmeddin Okyay	7.4	Yurdumuzu Bezeyen Mimar Koca Sinan	
			Evliya Çelebi (Seyahatname)	7.5	Sazıma	8.3
					Başlıyooooor...	

					Nasrettin Hoca Festivali Başlıyoor...	
					Kilit	8.4
						8.5
					Dünyayı Güldüren Adam	
					Matematikle Uçuran Astronot Ali Kuşçu	8.6
Özel Günler ve Gelenekler	Bayram Günleri	6.3	23 Nisan'ın Atatürk'ün Emri ile İlk Kez Çocuk Bayramı Olarak Kutlanması	7.2	Nevruz ve Birlik	8.1
			Yurdumuzda ve Orta Asya'da Nevruz Kutlamaları	7.3	Yozgat'ta Gençlerin Askere Uğurlanışı	8.3
					Mis Gibi Şerbetlerimiz Kolaya Yenik Düştü	
					Nevruz	8.4
					Bayramı	8.5

1.Dil ve Tarih Bilinci/Sevgisi: Tabloya göre metinlere bakıldığında dil ve kültür bilinci ile ilgili metinler özellikle 6.sınıfta yoğun şekilde verilmiştir. Özellikle Atatürk temalarında karşımıza çıkan bu metinler, Atatürk'ün dil ve tarihe de verdiği önemi ortaya koymuştur.

2.Cografya / Mekan: Kültürün yaşatıldığı, korunduğu yerlerin mekanların önemi öğrenciye sezdirilmelidir. Öcal'ın (2008) da belirttiği gibi, kültürel mekânlar, folklorun kaynağı olduğu için son derece önemlidir. Tabloya göre bakıldığında bu konu ile ilgili metinler özellikle 7 ve 8. sınıflarda verilmiştir. Bu metinleri içeriğini ise Ankara evleri

(aynı metin farklı kitaplarda), İstanbul'daki tarihi ve kültürel zenginlikler ve Türk Dünyası oluşturmaktadır. Ama genel olarak bakıldığında bazı kitaplarda hiç yer verilmemişken bazılarında da çok az metne yer verilmiştir.

3. Sanat/Sanatçı (Güzel Sanatlar, El Sanatları): Sanat ve sanatçıya verilen önem bir ülkenin kültür seviyesinin gösterebilir. Türk kültürü, tarihinin eskiliğinden dolayı çok geniş sanat tarihine de sahiptir. Sanata dair bu çeşitlilik yetersiz olsa da ders kitaplarına da özellikle 7 ve 8.sınıfta yansımıştır. El sanatlarından güzel sanatlara, mimariye ait farklı metinler ders kitaplarında mevcuttur.

4. Oyun / Spor: Türk kültürü, tarihinin eskiliğinden dolayı oyun ve spor çeşitliliğine de sahiptir. Fakat bu metinlerin ders kitaplarında yetersizliğinden dolayı veya çoğunluğunun da güreşten bahsetmesi, Türk sporunu kısır göstermektedir.

5.Edebiyat/Folklor/Müzik: Kültürün en etkili şekilde aktarılacağı araçlardan biri de edebiyat ve müziktir. Bu ikisinin birleşimi de bir bakıma folklor ürünlerini ortaya çıkarmaktadır. Zengin olan Türk kültürü gerisinde zengin bir sözlü ve yazılı ürünler de bırakmıştır.

Tabloya bakıldığında, Türk kültürünün zenginliği, çeşitli edebi ürünlerle öğrencilere yansıtılmaya çalışılmıştır. Özellikle 8.sınıfta yoğun bir şekilde öğrenciye sunulan bu ürünler, kültürün diğer unsurları olan dil ve tarihi de öğrencilere aktarmaktadır.

6. Değerler ve Eğitim: Kültür aktarımının işlevlerinden biri de o milletin değerlerinin nesiller tarafından bilinmesidir. Her milletin kendine özgü bir değer anlayışı vardır. Kültüründe var olan Türk milletine ait değer ve yargılar, metinler aracılığıyla aktarılabilir.

Bascom'a (2007) göre "folklorun dört işlevi"nden biri de "değerlere, toplum kurumlarına ve törelere destek verme"dir. Çünkü insanın çocukluğunda anasından öğrendiği dille beraber ilk terbiyesini aldığı folklor ürünleri (Borotav, 1982: 18-20),

gençlik ve yetişkinliğinde de ahlak ve değer eğitimi işlevini yerine getirir. Ana-baba-ata sevgisi, bağımsızlık bilinci-bayrak sevinci, vatan sevgisi, ahlak-dürüstlük, konukseverlik bunların hepsi öğrencilere verilebilecek değerlere girer. Bu görevi de en iyi yapabilecek Türkçe ders kitaplarıdır. Tabloya bakıldığında yetersiz olsa da her sınıfta bu değerlere ilişkin metinlere rastlanılmıştır.

7. Kişiler: Her milletin zihninde yer edinmiş, o topluma yönelik bir şeyler kazandırmış, dolayısıyla o millete mal olmuş tarihi veya kültürel kişiler vardır. Tarih, edebiyat, coğrafya, sağlık gibi pek çok geniş alanda iz bırakmış ve halka mal olmuş kişileri sonraki nesillere aktarma, tanıtmaya görevi Türkçe ders kitaplarına düşmektedir. Tabloya bakıldığında çok az kişiye yer verilmiştir: Nasrettin Hoca, Evliya Çelebi, Âşık Veysel, Mimar Sinan, Ali Kuşçu gibi kişilerin öğrencilere tanıtıldığını görüyoruz ama bu kişilerle sınırlı kalmamalıydı.

8. Özel Günler ve Gelenekler: Türk milletinin pek çoğu dinî kaynaklı olmak üzere kutsal saydığı özel günler vardır. Bunlar yukarıdaki SOKÜM'ün "Toplumsal uygulamalar, ritüeller ve festivaller" başlığında belirtilmiştir. Dinî kaynaklıların yanı sıra dinî olmayan geleneksel olan bazı özel günler öğrencilere tanıtılmalıdır. Tabloya bakıldığında bunlardan sadece Nevruz Bayramı'na yer verilmiştir. Türk kültüründe var olan özel festival günlerine veya kutlama günlerine de yer verilebilir.

4. SONUÇ

Geniş bir alana sahip olan kültür ve folklor, tamamen insana yönelik ve/veya insan ürünü oldukları için bütün disiplinle de ilişki içindedir. Bu çeşitli ve zengin kavramların insanlara aktarılması, tanıtılması gerekir. Bu görevlerin yapılabileceği en uygun yer elbette okul ve eğitim kurumlarıdır. Öğretmen ve ders kitapları da en etkili araçlardır. Ama bunlar içinde en fazla sorumluluk da Türkçe öğretmeni ve ders kitaplarına düşmektedir.

Türkçe ders kitaplarında azımsanmayacak oranda kültür ve folklor içerikli metinlere rastlanılmıştır. Fakat bu sayının yeterli olduğu elbetteki söylenemez. Araştırmamızda incelenen her yayınevine ait kitaplar (bkz. Tablo 1 ve Tablo 2) farklı sayılarda metinlere yer vermiştir. Bazı yayınevleri serbest okuma metinleriyle metin sayısını yüksek tutarken bazıları da millî kültür teması dışındaki diğer temalarda da kültür ve folklor içerikli metinlere yer vermiştir.

Bazı metinler (örneğin Türküler Dolusu, Eski Ankara Evleri gibi) pek çok yayınevinin vazgeçilmez metinleri olurken bazı alt kültür konuları da (örneğin *oyun ve spor, özel günler ve gelenekler*) ihmal edilen alanlar olmuş. Bazı alt kültür konulu metinler bazı sınıflarda yoğun şekilde bulunurken (örneğin *edebiyat-folklor-müzik / 8.sınıf, 19 metin*) bazı alt kültür konulu metinler bazı sınıflarda (örneğin *özel günler ve gelenekler / 6.sınıf, 1 metin*) yok denecek kadar az bulunmuştur.

Sonuç olarak Türkçemizi ve Türk kültürünü aktarmakla sorumlu olan Türkçe ders kitaplarında kültür ve folklor içerikli metinlere daha fazla yer verilmelidir. Kültür / folklor aktarımı ve dil öğretimi birbirini destekleyen bir döngü içerisinde. Kültür ve folklor içerikli metinlerde çeşitliliğe dikkat edilmelidir. Çok eski zamandan kalma bir geleneğe yer verileceği gibi, artık kültürümüze yeni yeni giren bir alışkanlığa da yer verilmelidir.

Öte yandan artık küreselleşen dünyada, çeşitli değişim programlarıyla (Comenius, Youth gibi) yurtdışına çıkan veya yurtdışından gelen öğrenciler de düşünüldüğünde *kültürlerarasılık* kavramı da dikkate alınarak başka milletlere ait kültür örneklerine de yer verilmelidir. Araştırmamızda incelenen metinlerin tamamına bakıldığında, günümüzde artık ön planda olan kültürlerarasılık öğrenmeyi konu edinmiş hiçbir metne de rastlanılmaması büyük bir eksiklik olarak düşünülebilir.

KAYNAKÇA

- Adler, Nancy J.(1991). *International Dimensions of Organizational Behavior*. Boston: PWS-Kent.
- Ayverdi, Semiha (2006). Millî Kültür Meseleleri ve Maarif Davamız. İstanbul: Kubbealtı Neşriyat.
- Bascom, W. R. (2007). "Sözlü Geleneğin (Folklorun) Dört İşlevi", (Çev.: Aysıt Tansel), *Folklor / Edebiyat*52,(2007/4) : 7-28.
- Boratav, P. N. (1982). *Folklor ve Edebiyat I*, İstanbul.
- Coşkun, H. (1996). Eğitim Teknolojisi ve Kültürlerarası Eğitim Bağlamında İlköğretim İkinci Sınıf Türkçe ve Almanca Ders Kitaplarının İçerik Sorunları., *Türkiye'de ve Almanya'da İlköğretim Ders Kitapları*, Ankara: Türk Alman İşleri Kurulu Yayın Dizisi.
- Gökalp, Z. (2006). *Türkçülüğün Esasları*. Ankara: Elips Kitap.
- Gözaydın, N. (1998). "Dil ile Folklor İlişkilerinin Özellikleri I" *Türk Dili*, 561: 196-202.
- Gürçayır, S. (2007). "Finlandiya'da Millî Kimliğin Gelişimi ve Folklor" *Millî Folklor*,74: 144-152.
- Güvenç, B. (1974). *İnsan ve Kültür*. İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Küçük, S. (2011) "Kültürler Arası Öğrenme Üzerine Bir Kavram-Model Denemesi ve Türkçe Ders Kitapları" *TÜBAR*, 29: 227-260
- Kutlu, M. M. (2009). "Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunmasında Eğitime Yönelik İlk Adım: Halk Kültürü Dersi" *Millî Folklor*, 82: 13-18.
- Lundberg, G. Ve diğerleri (1970). *Sosyoloji Cilt I*. Çev. Ö. Ozankaya. Ankara: Ayyıldız Matbaası.

- MEB (2009). “Millî Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği” (Resmi Gazete 31 Aralık 2009) 1 Mayıs 2012. http://mevzuat.meb.gov.tr/html/27449_0.html
- MEB (2006). *Türkçe 6-8. Sınıflar Öğretim Programı ve Kılavuzu*. Ankara: MEB Yayınları.
- MEB (2009). *Yurt Dışındaki Türk Çocukları İçin Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı (1-10. Sınıflar)*. Ankara: MEB Yayınları,.
- Millî Eğitim Bakanlığı. *İlköğretim Kurumları Yönetmeliği*, 27.08.2003 tarih ve 25212 sayılı Resmi Gazete.
- Oğuz, M. Ö. (2007). “Folklor: Ortak Bellek veya Paylaşılan Deneyim” *Millî Folklor*, 74: 5-8.
- Oğuz, M. Ö (2004). “Açılış Konuşması” *Somut Olmayan Kültürel Mirasın Müzelenmesi Sempozyum Bildirileri* (Yayına Haz: Oğuz, M. Öcal ve S. Tuba Özkan). Ankara: Gazi Üniversitesi Türk Halkbilim Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları.
- Oğuz, Ö. (2008). “Folklor ve Kültürel Mekân” *Millî Folklor*, 76: 30-32.
- Owen, M.T. (2005) “Folklor ve Popüler Kültür (Çev: Selcen Gürçayır)”. *Millî Folklor*, 65: 37-42.
- T.C Maarif Vekaleti (1946). *Cumhurbaşkanı, başbakanlar ve millî eğitim bakanlarının millî eğitimle ilgili söylev ve demeçleri*. Ankara: MEB Yayınları.
- Yıldırım, D. (2000). “Tarihî Süreç İçinde İletişim Odakları, Ağları ve İşlevleri [XIII.-XX. Yüzyıllar Aralığı Türkiye]”, *Türk Dünyası*, 10: 327-353.
- Yılmaz, A. (2012). “İlköğretim Okulları Seçmeli Halk Kültürü Dersi Öğretim Programlarının Sınıflar Düzeyinde Karşılaştırılması” *Millî Folklor*. 93: 112-124.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Folklore has a broad functional area. This function is also one of the first literary folklore products is encountered in language teaching. Folklore products, due to having too many functions, language teaching can be used as both vehicle and purpose. While folklore products, until children have learned the language, used as tool, they can be used as both vehicle and purpose to people have learned the language. Because language learning occurs in different ways, such as individuals with language learning languages learn other things. Only language teaching can be done with a normal text; but many of folklore products that belong to people who speak the language is transferred with with folk-arts text. There are products of folk culture, transfer of functions, regale, etc to give the values and moral education etc. Learning the language, the individual can obtain them. This transfer takes place in foreign language teaching as well as the teaching mother tongue.

Folklore products can survive till now, and used in language teaching but they have become used more effectively in language teaching with transferring writing. Because these functions, as well as text to ensure the survival of folklore products must be present in textbooks. Folklore and culture can perform these functions with the Turkish textbook as a tool.

Turkish course books was prepared with thematic method. There are many themes among these themes: Atatürk, love, national culture, social life (as necessarily); reading culture, habits, concepts and associations, communications, aerospace and space, emotions, fine arts, science and technology (as elective).

Method

In this study, students' textbooks in different provinces across the different folklore and cultural content of the texts in Turkish textbooks, teaching a language as a tool in terms of functions are investigated. This study which employed document analysis research method examined 17 Turkish textbooks for grades 6-8 approved by the Ministry of National Education. These textbooks are MEB Publications (6, 7 and 8th Grade), Koza Publications (6, 7 and 8th Grade), Pasifik Publications (6, 7 and 8th Grade), Özgün Publications (7 ve 8th Grade), Doku Publications (6th Grade), Evren Publications (6th Grade), Tuna Publications (6th Grade), Harf Publications (7th Grade), Erdem Publications (8th Grade), TAV Publications (8th Grade).

Determined in these books 526 texts are scanned and culture/folklore containing 156 texts are classified by examining.

Findings (Results)

Culture and folklore has a very wide area. Because of completely human-oriented, and / or for human they are in the relationships with all disciplines. This diversity and richness needs transmission and introducing to humans. The schools places are most appropriate for this task. Teachers and textbooks are the most effective tools. Among which, Turkish teachers and textbooks have the maximum liability of the owner.

Culture and folklore texts containing a substantial proportion of Turkish textbooks were found. But, of course, can not be said that this number is sufficient. The textbooks, examined in our study, have given number of different texts content of culture and folklore (See table 1 and table 2). Some books have given out of the theme of the national culture while some books have given these texts in the theme of national culture (as the theme of compulsory on the 7. grade).

Some texts (for examples *Türküler Dolusu*, *Eski Ankara Evleri*) are present in the many books while some themas of sub-culture have been neglected (for examples games and sports, special occasions and traditions).

Texts in this study were classified according to the contents, classifications in other studies and in accordance with UNESCO Intangible cultural heritage. These are referred to Language and Historical Consciousness / Love, Geography / Space, Art / Artist (Fine Art, Craft), Games / Sports, Literature / Folklore / Music, Values and Education, figures / personalities, Special Occasions and Traditions in 8 tittle.

Conculusion and Discussion

Because of the main language course, Turkish must give place each area contains cultural and folkloric elements of the texts. As a result, Turkish culture and folklore content of textbooks should be given more space in the texts. Culture and folklore texts, content diversity should be considered.

The content of the texts is is not only a tradition from the very ancient time, a habit which should be included in the new culture also.

The biggest deficiency in textbooks is the lack of cross-cultural text. Firstly, students should see texts their own culture. But, they should also see the texts of other cultures order to be able to compare. Because, a globalized world, different cultures can come together through various exchange programs such as Co menius, Youth.